

Svensk Energi i stark kritik mot Energimyndigheten:

"FÖRVÅNING OCH BESTÖRTNING" KRING NÄTNYTTOMODELLEN

Svensk Energi uttrycker förvåning och bestörtning över hur Statens Energimyndighet har hanterat processen att ta fram en ny regleringsmodell för elnätföretagen – den så kallade nätnyttomodellen. Kritiken gäller främst att nätnyttomodellen inte är färdig att tas i bruk.

ELBRANSCHENS FÖRETAG känner stor oro för vilka följder den så kallade nätnyttomodellen kan få på förutsättningarna för att bedriva en långsiktig och ansvarsfull eldistribution i Sverige.

– Modellen är i dagsläget inte mogen att tjäna som rättsnöre för nätbolagens verksamhet. Den styr inte i linje med kundernas krav på säkrare elförsörjning och bättre elkvalitet, säger Svensk Energis VD Bo Källstrand.

Arbetet med att föra in en ny regleringsmodell för nätverksamheten har bitvis varit förvirrat och saknat den professionalism som krävs. Elnätverksamheten är en industrigren som omsätter cirka 20 miljarder kronor per år och anser sig även av det skälet kunna kräva en seriös behandling. Bara under de senaste månaderna har modellens parametrar ändrats vid ett flertal tillfällen. Bedömningen av skälig tariff för enskilda bolag har rört sig med flera 10-tals procent som följd av dessa ändringar.

Verkligt nät – ett måste

Avsikten med nätnyttomodellen är att hitta ett sätt att värdera varje elnätföretags prissättning. Datormodellen bygger för varje företag ett fiktivt elnät. Hittills har de ekonomiska beräkningarna – som kokas ned till vad som kallas debiteringsgrad – slagit mycket snett. Svensk Energi hävdar att

det enda rimliga är att bedömningen grundas på verkliga nät. Vidare måste investeringar i kvalitet premieras.

– Sveriges elnätföretag tvingas konstatera, att arbetet med modellens utformning ännu inte stabiliserats. Det är därför inte meningsfullt att göra en rimlig bedömning av dess resultat. Svensk Energi har vid flera tillfällen påpekat att en omfattande förändring av nätregleringen borde föregås av en konsekvensanalys. Någon sådan har inte presenterats i en så viktig fråga. De många ändringarna visar att modellen ännu inte har en stadig grund att vila på, menar Bo Källstrand.

Elnätföretagen har deltagit i arbetet med nätnyttomodellen och bejakar den som ett av flera verktyg för att bedöma ett nätföretags tariffnivå. När den stabiliserats kan den tjäna som urvalskriterium. Däremot kan en teoretisk modell inte ensam utgöra det framtida regleringsverktyget för elnätverksamheten i landet. Den slutliga bedömningen måste grundas på reella faktorer. Det gäller såväl drift- och underhållskostnader som nödvändiga investeringsnivåer. Avkastningsmål och riskbedömningar måste följa marknadens villkor.

KALLE KARLSSON

kalle.karlsson@svenskenergi.se

Modellen kan senareläggas

Överdirektör Håkan Heden på Energimyndigheten får kritik av Svensk Energi för sättet att arbeta fram den så kallade nätnyttomodellen.

TIDPLANEN för nätnyttomodellens införande kan bli ytterligare förskjuten. Det beskedet gav överdirektör Håkan Heden, Statens Energimyndighet, under en hearing i Stockholm i mitten av april.

Håkan Heden påpekar att det finns två mål kring den kommande nätregleringen – dels ett effektivitetsmål, dels ett fördelningsmål. I det senare fallet handlar det om att fördela uppkomna effektivitetsvinster ut till elkunderna. Heden nämnde ingenting om kvalitetsmål. Han tycker att nätnyttomodellen ger en bra bild av verkligheten och anser att nättarifferna ligger högt.

Närmast ska remissvaren beaktas. Den omdiskuterade publiceringen av utfallet för alla nätföretag väntas komma någon gång i höst.

Läs Svensk Energis remissvar på hemsidan och OH-bilder från hearingen på www.svenskenergi.se

10 000-TALS NYA JOBB

Det är dags att förändra synen på el. Framför allt erbjuder en ny syn på vår viktigaste infrastruktur offensiva möjligheter - både för ökad tillväxt och ökad välfärd. El är en fantastisk produkt som erbjuder oss alla en bekväm och säker vardag både i hemmet och på jobbet.

En kraftig utbyggnad av elsystemet sker i Europa under de närmaste åren. Rätt utnyttjad kan en ny syn på svensk el som tillväxtmotor skapa ytterligare mervärden:

- Vi kan utnyttja våra förutsättningar att bygga ut kraftvärmens och vårt kunnande på biobränsleområdet på ett sätt som gagnar svensk ekonomi.
- En god tillgång på el till konkurrenskraftiga priser stimulerar annan industri till satsningar.
- Svensk el som ökad exportvara kan bidra till 10 000-tals nya jobb i vårt land.

I ett gemensamt upprop skriver Svensk Energi tillsammans med fyra tunga basindustrier, som svarar för en stor del av Sveriges exportintäkter, om hur el kan bidra till ökad tillväxt.

Europa står inför en utbyggnad av sina energianläggningar. På 25 år ska 600 000 MW i ny elproduktion byggas ut, delvis för att ersätta gamla anläggningar. Det är 20 gånger hela det svenska elproduktionssystemet. Foto: LPC, kolkraftverk i England

SATSA PÅ SVENSK EL FÖR ÖKAD TILLVÄXT!

TILLVÄXT var temat för den (s)-kongress som nyligen avslutats. Alla söker med ljus och lykta efter potentiella tillväxtområden. Det finns ett område, som inrymmer en stor potential för de närmaste åren. Det gäller det svenska elproduktionssystemet. Under flera år har elen som energibärare och hela elbranschen i allmänhet hamnat i strykclass i det allmänna medvetandet. Det är dags att vända på det synsättet och utveckla den tradition och det kunnande som finns inom landet. IEA, International Energy Agency, uppskattar att ett krafttillskott på cirka 600 000 MW behövs till år 2030 inom nuvarande EU-området. Det är ungefär 20 gånger dagens

svenska elproduktionssystem. Här finns enorma möjligheter. En riktig satsning på elområdet kan erbjuda 10 000-tals nya jobb framöver!

Av det angivna tillskottet inom de nuvarande 15 EU-länderna handlar cirka 300 000 MW om att ersätta befintliga anläggningar, medan resten är ett rent kapacitetstillskott. På det här området har Sverige stolta traditioner att försvara. Utbyggnaden av det svenska kraftsystemet under 1900-talet – framför allt vattenkraften – gick hand i hand med utvecklingen av den svenska basindustrin; skogen, kemin, gruvorna och stålet. Ett mål borde också vara att ge den elintensiva basindustrin vettiga förutsättningar när det gäller elförsörjningen

i Sverige – därtill till konkurrenskraftiga priser – så att nysatsningar kan ske också på hemmaplan, även när det gäller basindustrin.

El – vår viktigaste infrastruktur

El som energibärare är en enastående tillgång för oss alla i vardagen. Tack vare tillgången på el har vi en bekväm och uppskattad vardag. El ger oss ljus och värme precis när vi behöver det. Elen ger oss en bekväm och säker vardag både i hemmet och på jobbet. Många glömmer lätt att elen är vår viktigaste infrastruktur tillsammans med vägnätet.

Till elens fördelar hör flexibiliteten i val av energikälla för att producera den. I dag använder vi vatten,

SKULLE KUNNA SKAPAS

vind, uran, kol, olja, naturgas och biomassa. Framtiden kommer säkerligen att erbjuda nya möjligheter. Med en energianvändning uppbyggd kring el bygger man inte fast sig.

Elförsörjningen är numera en industribransch där vi verkar på en internationell marknad. Sverige och Norge är under normalår importberoende. De senaste vintrarnas elförsörjning i Norden har klarats av massiv import från Ryssland, Tyskland, Danmark och Polen – det högre elpriset har varit en förutsättning för att få in den kraften. Vårt importberoende borde – i kombination med de stora investeringsbehoven i övriga EU – aktualisera nyinvesteringar i Norden och Sverige. Trots detta är endast ett enda större projekt i gång på svensk botten – Göteborg Energis satsning på det naturgaseldade Ryaverket. Anledningen är att söka i bristande förutsägbarhet när det gäller villkor, styrmedel, beskattning etc. I Norden är det istället Finland som utnyttjat möjligheten att satsa. Det femte kärnkraftverket väntas under kommande år ge cirka 100 000 årsarbeten i Finland. En jätteinjektion för finsk tillväxt! Vad gör vi i Sverige?

Med eller utan kärnkraft

Även Sverige har goda möjligheter att ta marknadsandelar och skapa ökad tillväxt och ökad sysselsättning. Med eller utan kärnkraft i framtiden – vi borde ändå bygga mer produktionskapacitet i Sverige. Sveriges väl utbyggda fjärrvärmesystem är en utmärkt grund för att bygga ut moderna kraftvärmeverk med samtidig produktion av el och värme – verk som kunde vara mycket konkurrenskraftiga ur ett europeiskt perspektiv.

Dock finns det några större problem i nuläget:

- Skatter och andra styrmedel,

Det finns en stor potential i Sverige att bygga kraftvärmeverk för samtidig leverans av el och värme. Genom att utnyttja t ex biobränslen kan miljövänlig svensk el bli en exportvara, samtidigt som många nya jobb skapas här.

Foto: Vattenfall

som vi tillämpar på svensk botten, missgynnar idag inhemska kraftproduktion. Detta blir extra påtagligt eftersom vi arbetar i en internationell marknad.

- Det andra är den ambitiösa – men tidskrävande – tillståndsprocessen som hänger samman med nya större investeringar. Miljöprövningar ska givetvis göras enligt konstens alla regler, men i nuläget är det en process som tar alltför lång tid. Att snabba upp den processen är mycket viktigt. Det gäller för nya industrier och det gäller för nya kraftverk.

Sneddebatt med låsningar

Sneddebatten kring synen på elförsörjningen har bidragit till en märklig låsning. Nya fabriker ses som något positivt, medan nya kraftverk är negativt. Vi måste vända på hela synsättet och med ett helhetsperspektiv se möjligheterna. Bejaka elanvändningen

och elens överlägsenhet. Låt oss frigöra oss från de senaste 20 årens negativa debatt kring bl a kärnkraftsfrågan. Låt oss sluta se energisektorn som en enda stor inkomstkälla för skatter. Låt oss se svensk elförsörjning som en möjlighet – ja, t o m som en motor för framtida tillväxt.

För den tunga basindustrin är el en insatsvara. För vanliga hushållskonsumenter är el en nödvändighet som på alla sätt underlättar vår vardag – både privat och på jobbet. Sverige har mycket bra förutsättningar att satsa på fortsatt kraftutbyggnad med god konkurrenskraft. Med det kluster av mindre och medelstora företag som levererar såväl till basindustrin som till kraftindustrin skulle en ökad satsning på elproduktion onekligen kunna ge en kraftfull stimulans – både till sysselsättningen, ekonomin och tillväxten.

BO KÄLLSTRAND

VD
Svensk Energi

MARIE S ARWIDSON

VD
Skogsindustrierna

OWE FREDHOLM

VD
Plast- & Kemiföretagen

HÅKAN MURBY

VD
Jernkontoret

TOMAS FROM

Vice VD
SveMin

Stärkt rätt för elkunderna

Svensk Energi har gjort upp med Konsumentverket om allmänna avtalsvillkor för elförsäljning. Det är ett viktigt steg framåt i elbranschens arbete med att förbättra förhållandena till elkunderna.

SVENSK ENERGI OCH KONSUMENTVERKET har förhandlat länge om avtalsvillkoren. Den nya uppgörelsen innebär att de rekommenderade avtalsvillkoren kan ersätta de nuvarande, som gällt i fyra år.

– Elbranschens anseende behöver förbättras. Det görs endast genom kraftfulla insatser och är ingenting som en bransch kan köpa sig. Anseende och förtroende är något man förtjänar. Inom elbranschen råder

just nu en total uppslutning kring färdriktningen. Det finns inga genvägar, utan fråga efter fråga ska nu bockas av, säger Svensk Energis VD Bo Källstrand.

En innebörd av uppgörelsen är att elkunder inte längre ska kunna ”bollas runt” mellan olika aktörer, främst elnätägare och elleverantörer. Elkunderna får nu en förstärkt rätt vid försenade leverantörbyten. Den som kunden först vänder sig

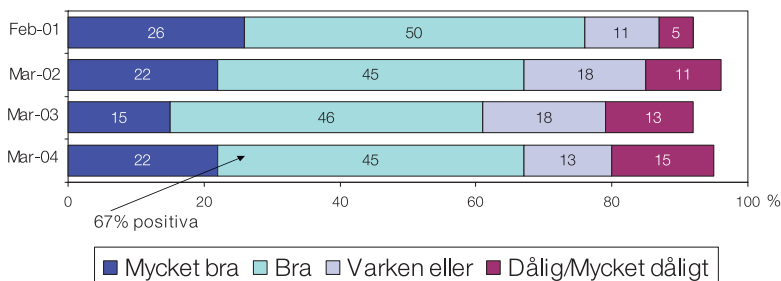
till – vare sig det är nätägaren eller elleverantören – får nu en skyldighet att inom 14 dagar utreda det enskilda fallet och återkomma med besked. För kunden räcker det således med en kontakt. Kunder som lidit skada till följd av försenat leverantörbyte får minst 100 kronor i ersättning.

Konsumentverket har noterat att branschen haft svårigheter att leva upp till kravet på att mätaravläsningar ska ske inom tolv månader. I de fall detta inte har skötts får kunden nu en rätt till kostnads- och räntefri avbetalning. Dessutom ges en elkund, som på det sättet kommit i kläm, rätten att få sitt fakturabelopp reducerat.

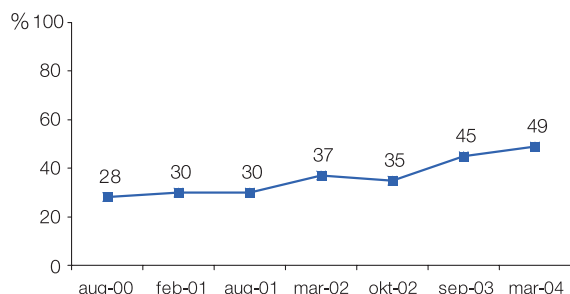

Två av tre positiva till elmarknaden

Konsumenternas attityd till elmarknadsreformen

Har bytt elleverantör eller omförhandlat pris

Svensk Energis senaste attitydmätning, som genomfördes av TEMO i månadsskiftet februari/mars, visar att 67 procent av alla hushållskunder är positiva till elmarknadsreformen. Andelen som tycker elmarknaden är dålig eller mycket dålig har dock ökat med tio procentenheter på tre år.

Ungefär hälften av alla hushållskunder har varit aktiva på elmarknaden. Hushåll som bytt elleverantör fortsätter att öka. I höstas låg nivån på 23 procent av alla kunder. Nu är det 27 procent som bytt elleverantör och 22 procent som omförhandlat villkoren med sin gamla leverantör.

Övrigt:

- De som inte varit aktiva och inte heller avser att vara aktiva minskar. Idag avstår 36 procent vilket kan jämföras med nästan 70 procent för fyra år sedan.
- Flertalet kunder är nöjda med hur leverantörbytet fungerat. För första

gången hamnar resultatet på över 90 procent.

- Problemen med att kunna jämföra priser mellan olika företag kvarstår. Här har branschen en bit kvar till en acceptabel nivå.
- Andelen kunder som kontaktar kundtjänsten har ökat markant.

Mer om undersökningen finns på Svensk Energis hemsida, www.svenskenergi.se

KALLE LINDHOLM
REDAKTÖR